

Площа з меморіалом «Борцям за волю та незалежність України» передає певний меседж, створює єдиний повноцінний простір взаємопов'язаних концептуальних елементів, які працюють разом, утворюючи гармонічну симфонію.

Список використаних джерел

1. Колотницька А. Атмосферостійка сталь Cor Ten (Кортен). Електронний ресурс. URL: <https://www.facebook.com/share/p/188ddJSdBD/>

УДК 630*245:635.925-027.551

ЗЕЛІНСЬКИЙ Б.В., доктор філософії

Білоцерківський національний аграрний університет

z_b_v@ukr.net

ОБРІЗКА ДЕРЕВНИХ РОСЛИН ЯК ЕЛЕМЕНТ ДОГЛЯДУ ЗА ДЕКОРАТИВНИМИ НАСАДЖЕННЯМИ В ПРИВАТНОМУ СЕКТОРІ

Проаналізовано методи догляду за декоративними насадженнями на вул. Будівельників у м. Біла Церква. Особлива увага приділена технікам обрізки для омолодження та підтримки форми рослин. Робота містить рекомендації для покращення міського зеленого середовища.

Ключові слова: дендрозенноз, зелена зона, урбосередовище, зелені насадження, декоративні рослини, міське озеленення.

Збільшення темпів урбанізації та антропогенний вплив на міські зелені насадження зумовлюють необхідність застосування спеціалізованих методів догляду, які забезпечують естетичну привабливість та збереження стану декоративних рослин [2].

Обрізка декоративних деревних рослин є важливим аспектом їхнього догляду, що допомагає уникнути надмірного розростання, омолоджує декоративні рослини та знижує ризик їхнього ураження збудниками хвороб [3].

Метою дослідження є визначення оптимальних методів догляду за декоративними деревними насадженнями та формування системи обрізки декоративних рослин для забезпечення їхнього належного розвитку та естетичного вигляду в умовах міської вулиці (на прикладі вул. Будівельників у м. Біла Церква).

Запропоновані нами терміни обрізки та доглядових заходів у декоративних деревних рослин наведено в табл. 1 та 2 відповідно.

**Таблиця 1 – Терміни та частота обрізки основних декоративних деревних рослин
по вул. Будівельників у м. Біла Церква**

Вид рослин	Тип обрізки	Терміни обрізки	Частота обрізки
Липа серцелиста	Формувальна та санітарна	Весна, осінь	1 раз на рік
Ялина європейська	Легка формувальна та санітарна	Пізня весна, початок літа	1 раз на 2–3 роки
Клен гостролистий	Санітарна та омолоджувальна	Рання весна	Кожні 2–3 роки
Ялівець звичайний	Легка формувальна	Кінець літа	2 рази на рік
Горобина звичайна	Санітарна	Зима, пізня осінь	Щорічно
Туя західна	Формувальна	Весна, початок літа	1–2 рази на рік

Декоративні насадження зазвичай формуються з різноманітних груп деревних рослин, серед яких найпоширенішими є листяні дерева, хвойні дерева, а також чагарники. Насадження можуть бути солітерами (поодинокими деревами) або груповими посадками, що створюють ландшафтні композиції. Нами рекомендується при підборі асортименту для присадибній ділянці виходити із декоративних властивостей дерев, сезонного забарвлення листя, форми крони та витривалості до кліматичних умов [1].

**Таблиця 2 – Вплив доглядових заходів на стан декоративних рослин
у міському середовищі**

Доглядовий захід	Очікуваний вплив на рослину	Рекомендації для міського середовища
Обрізка санітарна	Підвищення стійкості до хвороб та шкідників	Проводити щорічно, влітку
Полив	Зменшення стресу від посухи	Регулярний полив у посушливі періоди
Мульчування кореневої зони	Захист від перепаду температур та бур'янів	Мульчувати навесні та влітку
Внесення добрив	Стимулювання росту та розвитку	Добрива восени для підготовки до зими
Обприскування проти шкідників	Захист від комах, які шкодять листям	Раз на сезон за необхідності

Декоративні насадження по вул. Будівельників у м. Біла Церква включають різні види дерев, зокрема липу серцелисту, ялину європейську, клен гостролистий, ялівець звичайний, горобину звичайну та тую західну. Угрупування сформовані як окремі поодинокі дерева та лінійні посадки вздовж вулиці, що надає композиції естетичного вигляду. Багато насаджень розташовані в зоні інтенсивного руху, що впливає на їхній стан через пил та вихлопні гази.

Дослідження дендрологічних характеристик показало, що липа серцелиста та клен гостролистий є типовими листяними деревними видами, здатними утворювати густу крону, що ефективно затіняє ділянки. Хвойні види, такі як ялина та туя,

додають вічнозелений елемент до композиції та відрізняються стабільною формою крон. Ялівець та горобина, як менші за розміром види, використовуються для заповнення простору та створення візуальних акцентів, що забезпечує цілорічний декоративний ефект і є ключовим для насаджень у громадських місцях.

Під час моніторингу насаджень визначали життєвий стан за такими ознаками: як інтенсивність росту, наявність ушкоджень, рівень розвитку крони та стан листя або хвої.

Нижче наведено життєвий стан декоративних деревних рослин по вул. Будівельників м. Біла Церква та представлено на рис. 1.

Рис. 1. Відносний життєвий стан декоративних деревних рослин по вул. Будівельників м. Біла Церква, %.

Показник відносного життєвого стану декоративних деревних рослин по вул. Будівельників м. Біла Церква становить 76 %, що свідчить про ослаблений стан рослин. Найбільш життєздатними є 51 % видів, серед яких можна виділити *Клен гостролистий* – *Acer platanoides* L., *Липа серцелиста* – *Tilia cordata* Mill., *Ялівець звичайний* – *Juniperus communis* L., *Горобина звичайна* – *Sorbus aucuparia* L., *Туя західна* – *Thuja occidentalis* L. Спричинило такий стан несвоєчасний догляд за декоративними деревними рослинами, загущеність, конкуренція між деревами тощо (рис. 2).

Більшість досліджених рослин перебуває у задовільному або середньому життєвому стані. Ознаки стресу помічені у липи серцелистої та клена, що може бути результатом міського забруднення та відсутності регулярного поливу. У хвойних дерев спостерігається незначне пожовтіння хвої, що вказує на можливий дефіцит поживних речовин. Ялівець та горобина показують хороший ріст, хоча деякі екземпляри мають пошкодження від механічних впливів та потребують додаткового догляду.

З досліджуваними деревами нами рекомендується регулярно проводити формування крони дерев, вчасно здійснювати санітарну обрізку та чистку, формуючу стрижку та обрізку, а також обробку від щитівки (*Coccioidea*), хермеса (*Chermes*) та таких хвороб як чорна гниль (*Xanthomonas*), борошниста роса (*Erysiphe*, *Sphaerotheca*, *Uncinula*) тощо.

Формування малих форм

Формування великих форм

Формування живоплоту

Формування крони

Формування крони

Формування крони

Формування крони

Формування куща

Формування куща

Рис. 2. Загальний вигляд досліджуваних декоративних деревних рослин по вул. Будівельників м. Біла Церква (фото автора).

Висновки. Отже, обрізка декоративних деревних рослин є важливим аспектом утримання здорових та естетично привабливих рослин, адже вона сприяє їхньому омолодженню, підтримці бажаної форми та запобіганню надмірному розростанню.

Проведений фітосанітарний моніторинг виявив наявність уражень окремих видів, таких як пошкодження листяних дерев комахами та грибковими інфекціями. Зокрема, липа та клен мають ураження листя, що знижує їх декоративність. Ялиця і туя загалом стійкі до шкідників, хоча можуть бути вразливими до корневих грибкових захворювань. Регулярний фітосанітарний контроль необхідний для своєчасного виявлення та усунення проблем, особливо в умовах міського середовища.

Список використаних джерел

1. Гудак В.А. Ландшафний дизайн сучасного природного навколишнього середовища. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2008. № 11. С. 46–55.
2. Роговський С.В. Система озеленення м. Біла Церква – сучасний стан та перспективи розвитку. *Агробіологія : збірник наукових праць*. Білоцерківський національний аграрний університет. Біла Церква, 2012. Вип. 8 (94). С. 5–9.
3. Clark, J.R., Matheny, N., 2010. The Research Foundation to Tree Pruning: A Review of the Literature. *Arboric. Urban For.* 36, 110–120.

УДК 711.454-044.922

КОВАЛЕНКО А.С., аспірант спеціальності 206 Садово-паркове господарство
Науковий керівник – **МАРЧЕНКО А.Б.**, д-р. с.-г. наук, доцент
Білоцерківський національний аграрний університет
e-mail: askovalenko@btsau.edu.ua

ВИДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ

В умовах переходу суспільства до постіндустріальної епохи більшість промислових районів виявляються закинутими та неефективними, саме тому з'являється потреба в їх адаптації до сучасного міського середовища. Занепад промислових територій стало умовою для сприйняття їх як зон відчуження, які перешкоджають планувальному, функціональному розвитку міст та посилюють негативний вплив на композиційний синтез урбанізованого середовища. Промислові території в зонах відчуження – це земельний резерв, який потрібно гармонійно інтегрувати у сформоване міське середовище, розвивати як нові креативні простори. Особливості промислових об'єктів роблять їх цінним матеріальним і емоційним ресурсом для розвитку міст: вільні земельні ділянки і фонд забудови, просторі приміщення, розвинені інженерні комунікації, незвичайний індустриальний ландшафт, переваги розташування, транспортна доступність, особлива планувальна структура [5, 6, 8, 12-14] Покращення та розвиток постпромислових територій входять до комплексу заходів з формування і подальшого розвитку простору добробуту жителів міста та регіону [4].

Існує декілька видів трансформації промислових об'єктів з метою їхнього подальшого використання, яким притаманні певні схожі риси та відмінності: реновація, редевелопмент, реконструкція та ревіталізація [3].

Реновація (з латині – «оновлення» або «ремонт») – це термін який в містобудуванні визначено як розвиток забудованих територій, що включає в себе адаптивне використання територій, будівель, споруд і комплексів при зміні їх функціонального призначення і подальшого використання [21].

Редевелопмент промислових зон – це процес перепрофілювання промислових територій під новий напрямок, спрямований на ефективне використання об'єктів в